

Några slutsatser från ENRDs seminarium Vibrant Rural Areas – Rural jobs den 27 november

Seminarier syftade till att ge en överblick av trender och sammanhang med påverkan på arbetstillfällena i europeiska landsbygder och hur vi kan ta tillvara möjligheter och åtgärda utmaningar, bl.a. genom utformning och tillämpning av våra gemensamma stödsystem.

Deltagare från Sverige var Helena Isaksson, LRF och Maria Gustafsson Landsbygdsnätverkets kansli. Nedanstående slutsatser är sammanställda av mig, Maria Gustafsson. Presentationer och annan dokumentation finns på [ENRDs webbplats](#).

Holistiskt förhållningssätt

Ett holistiskt förhållningssätt blir avgörande för att bibehålla och utveckla vitala landsbygder och jobbtillfällen. Hela seminarier blev en manifestation över vikten av att flera politikområden är engagerade i att skapa goda förutsättningar för landsbygdsutveckling. Det poängterades i DG-Agrar inledningsanförandet, via keynote speakers, genom presentationer från goda exempel, paneldiskussion mellan forskare och representanter från tre direktorat samt i de olika parallella workshops. Har nog aldrig varit på en ENRD konferens med så tydlig multifondsperspektiv.

Ny europeisk Rural Vision

Ett sätt som Kommissionen kommer att hantera detta på är att upprätta en long term Rural Vision som involverar flera direktorat. Jag frågade om det var ett sätt att kompensera för att CAPs pelare II nu ska hamna utanför Partnerskapöverenskommelsen. Men det skulle man inte se det som. DG Agri tillsammans med DG Regio och DG Employment intygade att de trots separationen har väldigt bra samarbete kring landsbygdsfrågor och långt mer harmoniserade regler inför framtida program än nuvarande, i synnerhet vad gäller LLU. Visionen ska ha ett längre perspektiv än kommande programperiod.

Handlar om så mycket mer än jobb

En genomgående slutsats var att det räcker inte med att det finns jobb för att skapa en levande landsbygd. **Folk flyttar eller stannar kvar i landsbygder av andra skäl än jobb.** De som flyttar in till landsbygder har ofta jobben med sig eller skapar jobben. Att kunna må bra är lika viktig och välmående och attraktiva platser byggs genom lokalt engagemang och förmågan att skapa mångfunktionella landsbygder. Förmågan till samarbete mellan nya och etablerade ortsbor är också viktig, liksom förmåga till förnyelse och innovation. I det avseendet var det inget nytt. Däremot poppade **Smart krympande landsbygd** upp som ett begrepp med referens till den svenska forskaren Josefina Syssner. Det handlar om att kunna skapa attraktiva och mångfunktionella samhällen på mindre orter med krympande antal invånare.

Utbildning, omskolning och uppskolning

En aspekt som nämndes var **matchningsproblem** i befolkningsmässigt mindre arbetsmarknader. Det finns ökad efterfrågan på arbetskraft i europeisk landsbygd, i synnerhet kopplat till åldrande befolkning och dess behov av service och vård, för att ta vara på möjligheterna och nödvändigheten till att ställa om till en mindre klimatpåverkande produktion och för att ta vara på de möjligheter som digitaliseringen skapar. Men det saknas folk med dessa kompetenser. Därför blir tillgång till utbildning och livslångt lärande viktigt. Jag lärde mig de två nya begrepp i detta sammanhang ”upskill” och ”reskill”. Men vi talade också ungas möjlighet till utbildning och till omskolning. Dessutom var det flera som lyfte att det också måste finnas insatser som hjälper arbetsgivarna att förstå att det är bra att de plockar in nya influenser och kompetenser. En annan aspekt var hur utbildningarna skräddarsys för att motsvara arbetsgivarnas behov.

Men framför allt handlade det om att ha utbildningar tillgängliga på distans och lokaler där de som studerar olika utbildningar på distans kan mötas för att kunna få studiestöd och vara i en lärande miljö. Vi kunde därför konstatera att tillgång till Socialfondsmedel blir viktigt för landsbygdsutveckling.

Jobbstatistik inte tillräckligt

Jobbskapande handlar alltså mycket om förutsättningskapande insatser med stöd från olika fonder. Detta bör vi beakta när vi ska utveckla både output- och resultatindikatorer. Vi behöver **indikatorer som synliggör goda förutsättningar för att skapa eller behålla jobb.**

Landsbygdsnätverk spelar roll

De nationella **nätverkens roll** lyftes vid flera tillfällen. Representanter från DG Agri poängterade vikten av att nätverket ger röst åt stakeholders på olika nivåer. Träffsäkra och effektiva åtgärder ska vara skraddarsydda utifrån verkliga behov och nätverken har en viktig roll för att samla och lyfta behoven. Nätverken kan också spela en roll i att rigga piloter och sprida erfarenheter från dem.

Svenskt LRF projekt inspirerade

I en parallell workshop till den jag själv deltog i, presenterade Helena Isaksson från LRF ett **svenskt projekt för kvinnor i jordbruket som LRF drivit**. Det verkade vara ett uppskattat exempel som avslutades 2015 men nu lever vidare genom utbildningar i affärsmannaskap och diversifiering och som riktar sig till både kvinnor och män men även till nyanlända.

Ett annat intressant projekt [Grow remote](#) handlade om ett förmedlingsinitiativ mellan orter som söker distansarbetande inflyttare, arbetsgivare som är beredda att erbjuda jobb med distansarbetsplats och personer som är intresserade av att jobba på distans från landsbygdsområden. Det är ett internationellt samarbete med 16 länder inblandade som nu drivs med ideella krafter. Inom initiativet utvecklas även kunskaper om hur **distansarbete** kan effektiviseras.

Processmetod

Under de parallella **workshoparna använde vi en metod** som var ny för mig. Vi jobbade med en fråga och började med att lista Ja, det är möjligt eftersom för att sedan lista Nej, det är svårt eftersom och avslutade med att diskutera lösningar för att göra det möjliga realiserbart. Det var en bra metod men den skulle ha tjänat på att vi fått mer tid för att fördjupa de tre leden i processen.

Dessutom..... Finland i startgroparna för nya leaderstrategier

På väg till flygplatsen hade jag sällskap med vår nätverkskollega Juha Matti vid det finska nätverket. Han berättade att redan i januari planerar finska MA skicka ut inbjudan om att ta fram LLU strategier. Det kommer att göras i etapper allt eftersom budget och förordningar kommer på plats. Men deras process drar alltså igång redan nu. Finska nätverket kommer att vara involverade med utbildning i metoder för att involvera olika lokala intressenter. Detta har efterfrågats av nuvarande LAG.

Vi pratade också om att återuppta våra månatliga nätverksvideofika. I dessa tider av avslut och uppbyggnad av ny period finns mycket att prata om och lära av varandra.

